

วิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวใน

การวิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน ทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุท (ครูบรรเลง สาคริก) นั้น ผู้วิจัยเห็นควรทำการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวใน อัตร่าจ้งหะสองชั้น อันเป็นเพลงต้นแบบในการนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวเสียก่อน เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์ทางเดี่ยวจะเข้ในลำดับถัดไป เนื่องจากการวิเคราะห์โครงสร้างของทำนองหลัก ย่อมทำให้การสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินทำนองและการใช้กลวิธีพิเศษที่ปรากฏในทางเดี่ยวง่ายขึ้น

ทำนองหลักเพลงกราวในที่นี่ย่นนำมาประดิษฐ์ขึ้นเป็นทางเดี่ยว สำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายนั้น มักนิยมนำในอัตร่าจ้งหะสองชั้นมาประดิษฐ์ ดังนั้นการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวในของงานวิจัยชิ้นนี้จึงใช้ทำนองหลักเพลงกราวใน อัตร่าจ้งหะสองชั้นเป็นหลักในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวในนี้ มีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบหรือสังคีตลักษณะ เสียงลูกโยนที่ปรากฏในเพลง ระดับเสียง และจ้งหะ เป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องเสียงลูกโยนและระดับเสียงในทำนองหลักเพลงกราวในนั้น ถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ในส่วนของ การวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินทำนองและการใช้กลวิธีพิเศษต่าง ๆ ในทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน เนื่องจากทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวในมีความหลากหลายในเรื่องของโยนเสียงต่าง ๆ ดังนั้นหากทราบถึงตำแหน่งโครงสร้างของระดับเสียงลูกโยน ย่อมง่ายต่อการวิเคราะห์

ก่อนเข้าสู่เนื้อหากระบวนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตขึ้น เพื่อความเข้าใจและใช้ในการบันทึกโน้ตทำนองหลักเพลงกราวใน อัตร่าจ้งหะสองชั้น โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. สัญลักษณ์แทนเสียง
2. สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องวงใหญ่
3. สัญลักษณ์แทนกลุ่มเสียงหรือบันไดเสียง (Penta – Centric)
4. ตารางการบันทึกโน้ต แสดงการแบ่งมือซ้ายขวาในการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

โดยในแต่ละประเด็นมีความหมายและรายละเอียดดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต

1. สัญลักษณ์แทนเสียง

การบันทึกโน้ตทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนี้ ผู้วิจัยใช้การบันทึกโน้ตไทยตามแนวที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และขุนเจริญดนตรีการ (เจริญ โรหิตะโยธิน) ได้ริเริ่มไว้แต่ครั้งปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ได้เปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ตัวโน้ต จากระบบ 9 ตัวของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาเป็นตัวอักษรดังนี้

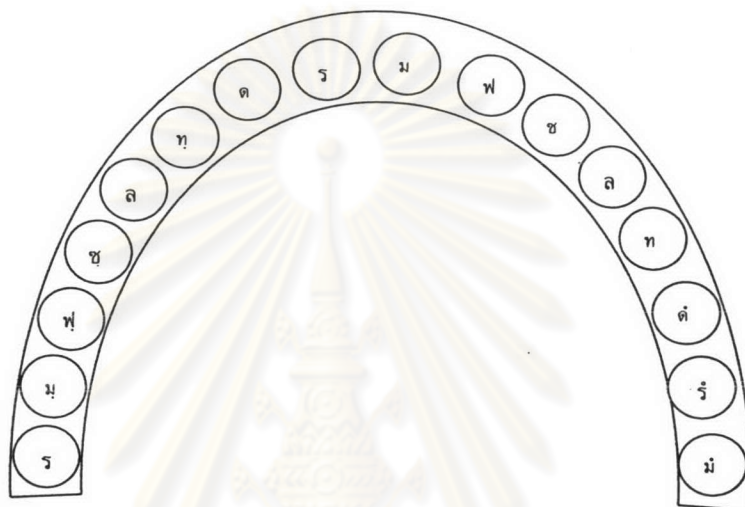
ด	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	โด
ร	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	เร
ม	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	มี
ฟ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ฟา
ช	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ชอล
ล	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ลา
ท	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ที

2. สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องวงใหญ่

การบันทึกโน้ตทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนี้ ใช้โน้ตฆ้องวงใหญ่ในการบันทึก โดยกำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงของลูกฆ้องวงใหญ่แต่ละลูกเรียงจากลูกที่มีเสียงต่ำสุดอยู่ทางด้านซ้ายมือ ไปหาลูกที่มีเสียงสูงสุดทางด้านขวามือ โดยกำหนดเป็นตัวอักษรแทนเสียงดังนี้

ลูกที่ 1	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ร
ลูกที่ 2	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ม
ลูกที่ 3	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ฟ
ลูกที่ 4	เสียง	ชอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ช
ลูกที่ 5	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ล
ลูกที่ 6	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ท
ลูกที่ 7	เสียง	โด	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ด
ลูกที่ 8	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ร
ลูกที่ 9	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ม
ลูกที่ 10	เสียง	ฟา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ฟ
ลูกที่ 11	เสียง	ชอล	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ช
ลูกที่ 12	เสียง	ลา	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้ เป็น	ล

ลูกที่ 13	เสียง	ที	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ท
ลูกที่ 14	เสียง	โต	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ด
ลูกที่ 15	เสียง	เร	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ร
ลูกที่ 16	เสียง	มี	ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงลูกฆ้องนี้เป็น	ม

ภาพแสดงเสียงและตำแหน่งของลูกฆ้องวงใหญ่

3. สัญลักษณ์แทนกลุ่มเสียงหรือกลุ่มปัญญามูล (Penta – Centric)

ในการดำเนินการวิเคราะห์ ทำนองหลักเพลงกราวใน อัตรารัจจะสองชั้นนี้ กำหนดหาระดับเสียงของเพลง โดยนำผลจากการวิเคราะห์ระดับเสียงที่ได้มาทำการจัดเข้ากลุ่มเสียงปัญญามูล (Penta – Centric) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ของกลุ่มเสียงปัญญามูลดังนี้

กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 1	ฟ ช ล X ต ร X	เป็นระดับเสียงขวา
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 2	ม ฟ ช X ท ด X	เป็นระดับเสียงกลางแหบ
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 3	ร ม ฟ X ล ท X	เป็นระดับเสียงนอก
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 4	ด ร ม X ช ล X	เป็นระดับเสียงเพียงออบน
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 5	ท ต ร X ฟ ช X	เป็นระดับเสียงกลาง
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 6	ล ท ต X ม ฟ X	เป็นระดับเสียงใน
กลุ่มเสียงปัญญามูลที่ 7	ช ล ท X ร ม X	เป็นระดับเสียงเพียงออล่าง

4. ตารางการบันทึกโน้ต

การบันทึกโน้ตทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตทางฆ้องวงใหญ่เป็นตัวอักษร โดยในการบันทึกจะบันทึกในตาราง 2 บรรทัด บรรทัดบนแทนการบรรเลงด้วยมือขวา และบรรทัดล่างแทนการบรรเลงด้วยมือซ้าย ดังนี้

บรรเลงด้วยมือขวา	- - รม	- ช - ล	- ช - -	- ด - ด
บรรเลงด้วยมือซ้าย	- ด	- ช - ล	- ร - ด	- - - -

ในลำดับถัดไป เป็นการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1. รูปแบบหรือสังคีตลักษณะ
- 3.2. จังหวะ
- 3.3. ระดับเสียง และเสียงลูกโยนที่ปรากฏในเพลง

โดยก่อนจะแสดงรายละเอียดเนื้อหาการวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอแสดงโน้ตทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นก่อน เพื่อแสดงเนื้อทำนองหลักทั้งหมดก่อนจะเริ่มทำการวิเคราะห์ และหลังจากโน้ตทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นแล้ว จึงเป็นการแสดงเนื้อหารายละเอียดของการวิเคราะห์ตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งไว้ในข้างต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงกราวใน อัตร่าจ้งหะสองชั้น

ร ม	-ช-ล	-ช	-ด-ด	ร ัด	ด ัล	ล ช	ช ม
-ด	-ช-ล	-ร-ด		ล ช	ช ม	ม ร	ร ด

ม ร ม	ช ม ช	ช ล	ด ัล ด	ร ัด	ด ัล	ล ช	ช ม
ด	ร	ร ม	ช	ล ช	ช ม	ม ร	ร ด

-ด	-ด	-ด	-ด--	-ด	-ด	-ด	-ด--
-ช	-ช	-ช	-ช--	-ช	-ช	-ช	-ช--

-ด	-ด--	-ด	-ด--	-ด	ร ม	-ม	ร ม-ร
-ช	-ช--	-ช	-ช--	-ช	-ด	ร ด	ล

ช ช	-ล-ท	-ช-ล	ท ท	ช ช	ล ท-ล	-ช-ฟ	-ม-ร
-ช	-ล-ท	-ช-ล	-ท	-ช	ท-ล	-ช-ฟ	-ม-ร

-ร-ท	ล ล	ล ท	ด ร	ร ม	ฟ ช	ล	ช ฟ
-ช	ช-ร	-ช	ล ท	-ด	ร ม	ฟ ช ฟ	ม ร

-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร
ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	ร

ร ม	-ท-ล	-ม	-ร--	ร ม	-ท-ล	-ม	-ร--
-ด	-ท-ล	-ท	-ล--	-ด	-ท-ล	-ท	-ล--

-ฟ	-ม-ฟ	-ม	ล ท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร	-ท	-ร-ท	-ช	ฟ	ม ร	

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ล ท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช		ฟ	ม ร

ล ท	ท ท	-ร-ท	-ล-ท	-ล-ช	ช ช	-ล-ท	ท ท
-ช	-ท	-ร-ท	-ล-ท	-ล-ช	-ช	-ล-ท	-ท

ลท	-ร้-ม่	-ม่-ม่	-ร้-ท	-ล-ช	ชช	-ล-ท	ทท
-ช	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท	-ล-ช	-ช	-ล-ท	-ท

-ล	-ทล	-ล--	ช	-ฟ	-ร	มฟ	ลล
-ล	ฟ		ฟม-ฟ	มร	-ล	-ร	-ล

-ด	-ท-ด	-ท		-ฟ	-ร	มฟ	ลล
-ล		-ฟ	-ล-ฟ	มร	-ล	-ร	-ล

-ท-ล	รม	-ฟล	ฟม	ลท	-ล	-ล-ล	-ฟ
-ท-ล	-ท	ม	รท	-ช	-ฟ	-ฟ	มร

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช	-ฟ	ฟ	มร

รม	-ท-ล	-ม	-ร--	รม	-ท-ล	-ม	-ร--
-ด	-ท-ล	-ท	-ล--	-ด	-ท-ล	-ท	-ล--

-ช	ลท-ล	-ม	-ร--	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ล	-ท-ร
-ช	ท-ล	-ท	-ล--	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ล	-ท-ร

ชช	ลท-ล	-ม	-ร--	-ฟ-ม	-ร-ท	ลท	-ร-ท
-ช	ท-ล	-ท	-ล--	-ฟ-ม	-ร-ฟ	-ช	-ร-ฟ

-ฟ-ม	-ร-ท	ลท	-ร-ท	-มร	-ร	-มร	-ร
-ฟ-ม	-ร-ฟ	-ช	-ร-ฟ	ล	-ท	ล	-ท

-มร	-ร	-มร	-ร	-ฟ-ม	-ร--	ด	รม
ล	-ท	ล	-ท		-ล--	ทล-ท	-ด

รม	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	--มร	มม
-ด	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	ร	-ม

-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม
ล	ม	ล	ม	ล	ม	ล	ม

ร ม	- ม --	ร ม	- ม --	ร ม	- ม --	ร ม	- ม --
- ด	- ม --	- ด	- ม --	- ด	- ม --	- ด	- ม --

- ท	ท ล	ร ม	- ม --	- ท	ท ล	ร ม	- ม --
ล ช	ช ม	- ด	- ท --	ล ช	ช ม	- ด	- ท --

ร ม	- ม --	ร ม	- ม --	- ม	ม ร - ม	- ล	ช ช - ล
- ด	- ท --	- ด	- ท --	- ร - ท	ล - ท	- ล - ช	ล

- ช --	ล ท - ร	- ม̇ - ร̇	- ท - ล	--- ล	--- ช	-- ล ช	ล ล
- ร --	ช ร	- ม - ร	- ท - ล	--- ล	--- ช	ช	- ล

- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
ร	ล	ร	ล	ร	ล	ร	ล

ท ท	- ล - ท	- ร̇ - ท	- ล - ฟ	- ท	ล ฟ	- ร	ม ฟ
- ท	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ด	ล ฟ	ม ร	- ล	- ร

ม ฟ	- ล - ท	- ร̇ - ท	- ล - ฟ	--- ฟ	--- ม	-- ฟ ม	ฟ ฟ
- ร	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ฟ	--- ฟ	--- ม	ม	- ฟ

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ
ท	ฟ	ท	ฟ	ท	ฟ	ท	ฟ

- ท ล	- ล	- ท ล	- ล	- ท ล	- ล	- ท ล	- ล
ม	- ฟ	ม	- ฟ	ร	- ม	ร	- ม

- ช	- ฟ ฟ	- ฟ	- ม ม	- ช	- ฟ ฟ	- ฟ	- ม ม
ฟ ม	ฟ	ม ร	ม	ฟ ม	ฟ	ม ร	ม

- ม	- ม	- ฟ --	ฟ - ม	- ม	- ม	- ฟ --	ฟ - ม
- ท	- ร		ม ร	- ท	- ร		ม ร

- ฟ --	ฟ - ม	- ฟ --	ฟ - ม	- ด	ร ม	- ล	ช ม
	ม ร		ม ร	- ช	- ด	ช ม	ร ด

-ท	-ล	-ช-ช	---ด	-ช-ด	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ด
ลช	-ช	ร	ด	-ร-ด	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด

---ด	---ท	--ดท	ด	-ด-ด	-ด-ด	-ด-ด	-ด-ด
---ด	---ท	ท	-ด	ฟ	ด	ฟ	ด

-ด-ด	-ด-ด	-ด-ด	-ด-ด	-ช-ล	ด	-ม-ร	ด
ฟ	ด	ฟ	ด	-ร-ม	-ด	-ม-ร	-ด

-ช-ล	ด	-ม-ร	ด	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ร	ด
-ร-ม	-ด	-ม-ร	-ด	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ร	-ด

-ม-ร	-ด-ร	-ม-ร	ด	-ม-ร	ด	-ม-ร	ด
-ม-ร	-ด-ร	-ม-ร	-ด	-ม-ร	-ด	-ม-ร	-ด

ร	ล	ลช	ชม	-ด	-ด	-ด	-ด--
ลช	ชม	มร	รด	-ช	-ช	-ช	-ช--

-ด	-ด	-ด	-ด--	-ด	-ด--	-ด	-ด--
-ช	-ช	-ช	-ช--	-ช	-ช--	-ช	-ช--

-ด	รม	-ม	รม-ร	ชช	-ล-ท	-ช-ล	ทท
-ช	-ด	รด	ล	-ช	-ล-ท	-ช-ล	-ท

ชช	ลท-ล	-ช-ฟ	-ม-ร	-ร-ท	ลล	ลท	ด
-ช	ท-ล	-ช-ฟ	-ม-ร	-ช	ช-ร	-ช	ลท

รม	ฟช	ล	ชฟ	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร
-ด	รม	ฟชฟ	มร	ช	ร	ช	ร

-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร	-ร-ร
ช	ร	ช	ร

รายละเอียดการวิเคราะห์

3.1. รูปแบบหรือสังคีตลักษณะ

รูปแบบหรือสังคีตลักษณะในดนตรีไทยนั้น เมื่อพิจารณาอาจมองได้หลายมุม เป็นต้นว่ารูปแบบของการบรรเลงเพลงเรื่อง รูปแบบของการบรรเลงเสภา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบหรือสังคีตลักษณะนี้ รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ได้อธิบายไว้ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สังคีตลักษณะวิเคราะห์ ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรปริญญาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบหรือสังคีตลักษณะในดนตรีไทยนั้น อาจแบ่งกว้าง ๆ ออกได้เป็น 2 ประเภทคือ แบบแผนการซ้ำทำนอง (Form Performance) และแบบแผนท่วงทำนอง (Form of Melody)

สำหรับรูปแบบที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยนี้คือ แบบแผนท่วงทำนอง (Form of Melody) โดยเนื้อหาสำคัญมุ่งอธิบายในประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติซ้ำ ของท่วงทำนองในอาการต่าง ๆ ซึ่งรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ได้สรุปและรวบรวมเอาไว้มีแตกต่างกัน 6 แบบคือ

1. แบบแผนการซ้ำหัว
2. แบบแผนการซ้ำท้าย
3. แบบแผนการซ้ำหัวท้าย
4. แบบแผนการซ้ำแบบโอด - พัน
5. แบบแผนการซ้ำทำนองแบบทางเปลี่ยนและแบบเที่ยวกลับ
6. แบบแผนการซ้ำทำนองแบบเปลี่ยนกลาง

ดังนั้นในการวิเคราะห์รูปแบบหรือสังคีตลักษณะ (Form) จากทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนี้ จึงเป็นการวิเคราะห์หากการปฏิบัติซ้ำของทำนองภายในเพลงกราวใน โดยนัยแห่งการปฏิบัติซ้ำนั้น ต้องมีไม่น้อยกว่า 1 จังหวะหน้าทับเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเขียนเป็นสัญลักษณ์ของแบบแผนดังกล่าว

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนี้พบว่าเนื้อทำนองโดยส่วนใหญ่มักจะมีการซ้ำอยู่โดยตลอดทั้งเพลง โดยนัยแห่งการซ้ำนั้นเป็นลักษณะของการซ้ำวรรคต่อวรรค ซึ่งลักษณะดังกล่าวมักพบโดยทั่วไปในเพลงประเภทมีลูกโยน ดังจะยกตัวอย่างการซ้ำทำนองของแต่ละวรรคดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

วรรคแรก	ร ม	- ช - ล	- ช	- ต - ต	ร ี ต	ต ล	ล ช	ช ม
	- ต	- ช - ล	- ร - ต		ล ช	ช ม	ม ร	ร ต

วรรคซ้ำ	ม ร ม	ช ม ช	ช ล	ต ล ต	ร ี ต	ต ล	ล ช	ช ม
	ต	ร	ร ม	ช	ล ช	ช ม	ม ร	ร ต

ตัวอย่างที่ 2

วรรคแรก	- ท	ท ล	ร ม	- ม - -	วรรคซ้ำ	- ท	ท ล	ร ม	- ม - -
	ล ช	ช ม	- ต	- ท - -		ล ช	ช ม	- ต	- ท - -

ทั้ง 2 ตัวอย่างเป็นลักษณะของการซ้ำทำนองภายในเพลงทั้งคู่ แต่มีลักษณะบางประการที่แตกต่างกันออกไปเช่นในตัวอย่างที่ 1 การทำซ้ำในวรรคซ้ำนั้น มีการเปลี่ยนวิธีการบรรเลงใหม่ในช่วงต้น ส่วนในตัวอย่างที่ 2 นั้นการทำซ้ำเป็นลักษณะของการซ้ำวรรคเดิมตรง ๆ แต่กระชับกว่าตัวอย่างที่ 1 ที่ทำซ้ำทั้งบรรทัด ในขณะที่ตัวอย่างที่ 2 ทำซ้ำภายใน 1 จังหวะเท่านั้น

ดังนั้นเมื่อลักษณะของทำนองหลักเป็นลักษณะของการซ้ำอยู่โดยตลอดทั้งเพลง จึงทำให้การเขียนสังคีตลักษณะหรือรูปแบบทำได้ยาก ผู้วิจัยจึงหันพิจารณากลุ่มลูกโยนที่ปรากฏภายในเพลง ซึ่งปรากฏว่าเพลงกราวโน เป็นเพลงที่มีลูกโยนเสียงต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ดังนั้นในการเขียนสังคีตลักษณะหรือรูปแบบ จึงควรใช้เกณฑ์พิจารณาจากกลุ่มเสียงลูกโยนภายในเพลงเป็นสำคัญ ในการเขียนสัญลักษณ์รูปแบบหรือสังคีตลักษณะ

เมื่อทำการวิเคราะห์กลุ่มลูกโยนจากทำนองหลักเพลงกราวโน อัตราจังหวะสองชั้น พบว่าเนื้อเพลงประกอบด้วยลูกโยนจำนวน 6 เสียง และทำนองที่เรียกว่าเนื้อแท้ของเพลงอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้นในการเขียนสัญลักษณ์อธิบายรูปแบบหรือสังคีตลักษณะของเพลงนี้ จึงเขียนได้เป็นดังนี้

ABCB'DEFGEA'B'' /

จากรูปแบบหรือสังคีตลักษณะ ของทำนองหลักเพลงกราวโนอัตราจังหวะสองชั้นข้างต้น สามารถอธิบายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบหรือสังคีตลักษณะดังนี้

1. ตัวอักษร A B C ที่ปรากฏนี้ แทนสัญลักษณ์ของท่วงทำนองในส่วนที่เป็นลูกโยนเสียงต่าง ๆ ของทำนองหลักเพลงกราวใน อัตรารั้งหะสองชั้น
2. ตัวอักษรที่ได้ขีดเส้นไว้ข้างใต้เช่น C เป็นสัญลักษณ์แทนท่วงทำนอง ที่เป็นส่วนของเนื้อทำนองแท้ในเพลงกราวใน อัตรารั้งหะสองชั้น.
3. ตัวอักษรที่ใส่เครื่องหมาย " ' " , " " " เป็นสัญลักษณ์แทนทำนองที่ซ้ำกัน เช่นที่ปรากฏใน A' หมายความว่า มีการนำทำนอง A มาซ้ำอีกครั้งโดยอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสำนวนทำนองไปบ้าง แต่โครงสร้างเสียงต้องเป็นแบบเดียวกับ A
4. สัญลักษณ์ / แทนสัญลักษณ์การจบท่อน
5. ท่วงทำนองที่นำมาเขียนแทนเป็นสัญลักษณ์นั้น ต้องมีความยาวไม่น้อยกว่า 1 จังหวะหน้าทับ

จากรูปแบบหรือสังคีตลักษณ์ ที่แสดงไว้ข้างต้นอธิบายเกี่ยวกับเพลงกราวในได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เป็นลักษณะของเพลงท่อนเดียว
2. ภายในเพลงประกอบด้วยเนื้อทำนองและลูกโยนเสียงต่าง ๆ กัน 6 โยน โดยลักษณะของการปรากฏทั้งส่วนที่เป็นเนื้อทำนองและลูกโยนต่าง ๆ นั้น มีรายละเอียดดังนี้
  - 2.1. เริ่มด้วยทำนองลูกโยนที่ 1 เสียง โด สัญลักษณ์ A
  - 2.2. ทำนองลูกโยนที่ 2 เสียง เร สัญลักษณ์ B
  - 2.3. เนื้อทำนองของเพลงกราวใน สัญลักษณ์ C
  - 2.4. ทำนองลูกโยนที่ 3 เสียง เร สัญลักษณ์ B'
  - 2.5. ทำนองลูกโยนที่ 4 เสียง ที สัญลักษณ์ D
  - 2.6. ทำนองลูกโยนที่ 5 เสียง มี สัญลักษณ์ E
  - 2.7. ทำนองลูกโยนที่ 6 เสียง ลา สัญลักษณ์ F
  - 2.8. ทำนองลูกโยนที่ 7 เสียง ฟา สัญลักษณ์ G
  - 2.9. ทำนองลูกโยนที่ 8 เสียง มี (สูง) สัญลักษณ์ E'
  - 2.10. ทำนองลูกโยนที่ 9 เสียง โด(สูง) สัญลักษณ์ A'
  - 2.11. ทำนองลูกโยนที่ 10 เสียง เร(สูง) สัญลักษณ์ B''

3.2. จังหวะ

จังหวะในดนตรีไทยนั้นมีอยู่ 2 ประเภท คือ จังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ ซึ่งในกระบวนการวิเคราะห์นั้น จังหวะจะเป็นตัวบอกความสั้น - ยาว ของเพลงที่ทำการวิเคราะห์ โดยเฉพาะในจังหวะหน้าทับ ซึ่งถือเป็นตัวสำคัญในการวัดความสั้น - ยาวของเพลงไทย ด้วยเป็นจังหวะที่อยู่ในรูปเชิงคุณภาพ ในขณะที่จังหวะฉิ่งนับเป็นจังหวะที่อยู่ในรูปเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์จังหวะของท่านองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนี้ จะใช้ทั้งจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับในการวิเคราะห์ เพื่อหาความยาวของท่านองหลักเพลงกราวในเป็นสำคัญ

เนื่องจากเพลงกราวใน เป็นเพลงหน้าพาทย์และเป็นเพลงประเภทมีลูกโยน ซึ่งลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของเพลงประเภทมีลูกโยนคือ ผู้ประพันธ์สามารถยืดขยายหรือตัดลดในส่วนที่เป็นลูกโยนได้อย่างอิสระ เนื่องจากหลักวิชาการทางดุริยางคศาสตร์ไทยไม่ถือนับความสั้น - ยาวของท่านองที่เป็นลูกโยน ดังนั้นความสั้นยาวของลูกโยนจึงอาจมีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละทาง และในงานวิจัยฉบับนี้จะยึดท่านองหลักเพลงกราวใน ที่ได้แสดงไว้แล้วข้างต้นนั้นเป็นหลักสำคัญในการวิเคราะห์

ลำดับถัดไปเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์จังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ ในท่านองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้น ดังนี้

3.2.1 จังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งที่ใช้ในตีประกอบในการบรรเลงเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนั้น ใช้การตีแบบเปิดเพียงอย่างเดียว โดยลักษณะการตีเป็นดังนี้

-- ฉิ่ง	-- ฉิ่ง	-- ฉิ่ง	-- ฉิ่ง
---------	---------	---------	---------

3.2.2 จังหวะหน้าทับ

จังหวะหน้าทับที่ใช้ตีประกอบการบรรเลง ในท่านองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนั้น ใช้หน้าทับเฉพาะเรียกตามชื่อเพลงที่ใช้ตีประกอบ คือหน้าทับกราวใน โดยใช้ตะโพนและกลองทัดบรรเลง ซึ่งภายใน 1 จังหวะหน้าทับมีลักษณะการบรรเลงดังนี้

ตะโพน	- ตับ --	- ตึง - ตับ	- เพลิง - เเท่ง	- ตึง --
กลองทัด	- - - -	- ต่อม - ต่อม	- - - ต่อม	- - - ต่อม

จากลักษณะของการบรรเลงหน้าทับเพลงกราวในภายใน 1 จังหวะ แสดงให้เห็นว่าหน้าทับเพลงกราวใน 1 จังหวะมีความยาวเท่ากับ 4 ห้องเพลง ดังนั้นเมื่อทำการวิเคราะห์จากทำนองหลักเพลงกราวในพบว่า เพลงนี้มีความยาวทั้งหมด 91 จังหวะหน้าทับ

สรุปความยาวของทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้น จากการใช้จังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับเข้าวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ว่าเพลงนี้มีความยาวทั้งหมด 91 จังหวะหน้าทับ ประกอบด้วยกลุ่มลูกโยนเสียงต่าง ๆ 6 เสียงและเนื้อทำนองแท้ ๆ

3.3. ระดับเสียงและเสียงลูกโยนที่ปรากฏในเพลง

ในการวิเคราะห์หาระดับเสียงและเสียงลูกโยนที่ปรากฏในทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราจังหวะสองชั้นนั้น เป็นการวิเคราะห์จัดกลุ่มเสียงตามกลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta – Centric) ซึ่งมีอยู่ 7 กลุ่มเสียงตามที่ได้อธิบายไว้ในข้อกำหนดเบื้องต้น โดยในการวิเคราะห์ระดับเสียงนั้น ผู้วิจัยทำการแยกกลุ่มเสียงลูกโยนต่าง ๆ และเนื้อทำนองแท้ ๆ ออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อง่ายต่อการสังเกตระดับเสียง จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์หา แต่ละกลุ่มเสียงของลูกโยน ตลอดทั้งเนื้อทำนองแท้ ๆ นั้นอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta – Centric) ไต่บ้าง

ประเด็นในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์จำแนกแยกแยะกลุ่มเสียงลูกโยน กลุ่มระดับเสียงปัญจมูล (Penta – Centric) และลักษณะการดำเนินทำนอง เป็นสำคัญ โดยในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยยกโน้ตเพลงในส่วนที่ทำการวิเคราะห์เข้าประกอบ เพื่อความชัดเจน ทำเช่นนี้จนกว่าจะจบเพลงดังจะได้แสดงรายละเอียดการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 1

ร ม	-ช-ล	-ช	-ด-ด	ร้ด	ดล	ลช	ช ม
-ด	-ช-ล	-ร-ด		ลช	ช ม	ม ร	ร ด

ม ร ม	ช ม ช	ช ล	ด ล ด	ร้ด	ดล	ลช	ช ม
ด	ร	ร ม	ช	ลช	ช ม	ม ร	ร ด

-ด	-ด	-ด	-ด--	-ด	-ด	-ด	-ด--
-ช	-ช	-ช	-ช--	--ช	-ช	-ช	-ช--

-ด	-ด--	-ด	-ด--
-ช	-ช--	-ช	-ช--

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

เสียง โด

2. กลุ่มเสียงปัญญามูล (Penta – Centric)

ด ร ม X ช ล X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ในช่วงต้นของกลุ่มลูกโยนที่ 1 ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นการบังคับทาง มีการซ้ำสำนวน เดิมแต่เปลี่ยนวิธีการบรรเลงใหม่

ช่วงท้ายของกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบโยน คือยืนอยู่เพียงเสียง โด เพียงเสียงเดียว และเป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของลักษณะการดำเนินทำนองแบบลูกโยน อย่างชัดเจน

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 2

- ด	ร ม	- ม	ร ม - ร
- ช	- ด	ร ต	ล

ช ช	- ล - ท	- ช - ล	ท ท	ช ช	ล ท - ล	- ช - ฟ	- ม - ร
- ช	- ล - ท	- ช - ล	- ท	- ช	ท - ล	- ช - ฟ	- ม - ร

- ร - ท	ล ล	ล ท	ด ร	ร ม	ฟ ช	ล	ช ฟ
- ช	ช - ร	- ช	ล ท	- ด	ร ม	ฟ ช ฟ	ม ร

- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร
ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	ร

1. กลุ่มเสียงลูกโยน เสียง เร
2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric) ด ร ม X ช ล X
3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ในบรรทัดที่ 1 - 2 ลักษณะสำนวนเป็นการดำเนินทำนอง เมื่อพิจารณาดูพบว่าเป็นสำนวนที่ใช้เชื่อมจากกลุ่มเสียงลูกโยนที่ 1 ไปหากกลุ่มลูกโยนที่ 2 โดยในบรรทัดแรกยังคงดำเนินอยู่ในกลุ่มเสียงเดียวกับกลุ่มเสียงลูกโยนที่ 1 คือ ด ร ม X ช ล X และในบรรทัดที่ 2 จึงเข้าสู่ลักษณะของสำนวนที่เป็นสะพานเชื่อม มีการใช้หลุมเสียงเพื่อความเรียบในการเปลี่ยนระดับเสียง และในบรรทัดที่ 3 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองของสำนวนลูกเท่า ซึ่งในสำนวนนี้เป็นลูกเท่าเสียง เร ทำให้อนุমানได้ว่าเริ่มมีการโยนตั้งแต่ในบรรทัดที่ 3 เป็นต้นไป

บรรทัดที่ 4 ลักษณะสำนวนเป็นลักษณะของสำนวนลูกโยน เป็นการยืนอยู่เพียงเสียงเดียวคือเสียง เร เท่านั้น ซึ่งลักษณะการดำเนินทำนองแบบยืนเสียงเดียวในประโยคนี้ ถือเป็นลักษณะการดำเนินทำนองอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของลูกโยน

ตัวอย่าง ประโยคที่มีลักษณะการดำเนินทำนองแบบยืนเสียงเดียว

- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร
ช	ร	ช	ร	ช	ร	ช	ร

กลุ่มเนื้อทำนองเพลงแท้ ๆ

ร ม	-ท-ล	-ม	-ร--	ร ม	-ท-ล	-ม	-ร--
-ด	-ท-ล	-ท	-ล--	-ด	-ท-ล	-ท	-ล--

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช		ฟ	มร

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช		ฟ	มร

ลท	ทท	-ร-ท	-ล-ท	-ล-ช	ชช	-ล-ท	ทท
-ช	-ท	-ร-ท	-ล-ท	-ล-ช	-ช	-ล-ท	-ท

ลท	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ล-ช	ชช	-ล-ท	ทท
-ช	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท	-ล-ช	-ช	-ล-ท	-ท

-ล	-ทล	-ล--	ช	-ฟ	-ร	มฟ	ลล
-ล	ฟ		ฟม-ฟ	มร	-ล	-ร	-ล

-ด	-ท-ด	-ท		-ฟ	-ร	มฟ	ลล
-ล		-ฟ	-ล-ฟ	มร	-ล	-ร	-ล

-ท-ล	ร ม	-ฟล	ฟ ม	ลท	-ล	-ล-ล	-ฟ
-ท-ล	-ท	ม	รท	-ช	-ฟ	-ฟ	มร

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช	-ฟ	ฟ	มร

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

-

2. กลุ่มเสียงปี่จุมล (Penta - Centric)

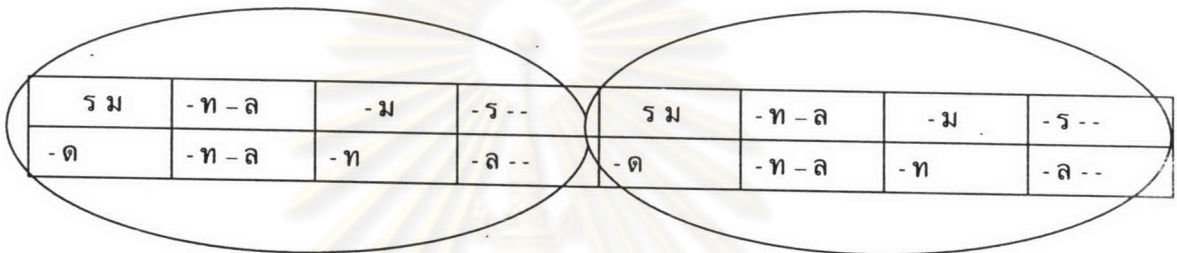
ช ล ท X ร ม X และ ร ม ฟ X ล ท X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ในส่วนนี้เป็นส่วนของเนื้อทำนองแท้ ๆ ของเพลงกราวใน ลักษณะของสำนวนกลอนเป็น ลักษณะของการดำเนินตลอดทั้งช่วง

ในบรรทัดที่ 1 – 3 ดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X ลักษณะของการดำเนินทำนอง ยังคงเค้าคงสำนวนลูกโยนอยู่ โดยสังเกตจากลักษณะของสำนวนที่มีการซ้ำ

สังเกตว่าบริเวณที่วงกลมไว้คือบริเวณที่มีการซ้ำทำนองเดิม และในบรรทัดที่ 2 และ 3 เป็น ลักษณะของการซ้ำทำนองเช่นเดียวกับบรรทัดที่ 1 แต่เป็นการซ้ำทั้งบรรทัด

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช		ฟ	มร

เหมือนกันทั้ง 2 สำนวน เป็นการซ้ำทั้งบรรทัด

-ฟ	-ม-ฟ	-ม		ลท	-ล-ฟ	-ล-ล	-ฟ
-ร		-ท	-ร-ท	-ช		ฟ	มร

อาการซ้ำดังกล่าว ส่อเค้าให้เห็นว่ายังคงดำเนินทำนองที่ใกล้เคียงกับลักษณะของลูกโยน คือ มีการซ้ำทำนองในแต่ละวรรค ก่อนจะเข้าสู่เนื้อจริง ๆ ของทำนองเพลงกราวในแท้ ๆ ในบรรทัดที่ 4 ซึ่ง นอกจากจะดูประหนึ่งเข้าสำนวนแท้ ๆ ของเนื้อหาเพลงแล้ว ยังได้มีการเปลี่ยนระดับเสียงจากกลุ่มเสียง ปัญจมูล ร ม ฟ X ล ท X เป็น กลุ่มเสียงปัญจมูล ช ล ท X ร ม X

เริ่มมีการเปลี่ยนระดับเสียงอีกครั้งในบรรทัดที่ 6 โดยลักษณะการดำเนินทำนองมีการใช้หลุม เสียงเข้ามาเป็นตัวดำเนินทำนอง เพื่อให้การเปลี่ยนระดับเสียงเรียบ ไม่สะดุด และเปลี่ยนระดับ สำเร็จสมบูรณ์ในช่วงปลายสำนวน ดังนี้

- ล	- ท ล	- ล - -	ช	ฟ	- ร	ม ฟ	ล ล
- ล	ฟ		ฟม - ฟ	ม ร	- ล	- ร	- ล

บริเวณที่วงกลมไว้ แสดงให้ถึงการใช้หลุมเสียง เช่น เสียง ฟา และเสียง ที่ เข้ามาร่วมในการดำเนินทำนอง โดยใช้รูปเทคนิคการสะบัด ทำให้เมื่อเปลี่ยนระดับเสียงแล้วฟังไม่สะดุด ส่วนบริเวณที่ล้อมสี่เหลี่ยมไว้ แสดงถึงการเปลี่ยนระดับเสียงที่สำเร็จแล้ว โดยระดับเสียงที่เปลี่ยนไปนี้ อยู่ในกลุ่มเสียง

ในบรรทัดที่ 7 - 9 ยังคงดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงเดิม คือ ร ม ฟ X ล ท X แม้จะมีปรากฏการใช้หลุมเสียง โด (7th Degree) บ้างในต้นบรรทัดที่ 6 แต่ก็ใช้เพียงน้อย และเมื่อพิจารณาในสำนวนทำนองต่อมาก็ไม่พบการใช้แต่อย่างใด

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 3

ร ม	- ท - ล	- ม	- ร --	ร ม	- ท - ล	- ม	- ร --
- ด	- ท - ล	- ท	- ล --	- ด	- ท - ล	- ท	- ล --

- ช	ล ท - ล	- ม	- ร --	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ล	- ท - ร
- ช	ท - ล	- ท	- ล --	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ล	- ท - ร

ช ช	ล ท - ล	- ม	- ร --
- ช	ท - ล	- ท	- ล --

1. กลุ่มเสียงลูกโยน เสียง เร
2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric) ร ม ฟ X ล ท X
3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะของการดำเนินทำนองเป็นลักษณะของการดำเนินทำนองซ้ำภายในวรรค ดังปรากฏในบรรทัดที่ 1 จังหวะแรกและจังหวะหลังเป็นการดำเนินทำนองซ้ำกัน

เมื่อพิจารณากลุ่มเสียงของลูกโยนก่อนนี้ พบว่าเป็นกลุ่มเสียงลูกโยนเสียงเดียวกันคือลูกโยนกลุ่มเสียง เร ดังนั้นเมื่อพิจารณาส่วนอื่นประกอบ เช่น ทำนองเนื้อแท้ ๆ จึงอาจสรุปได้ว่า กลุ่มลูกโยนเสียงดังกล่าวเป็นการสรุปปิดกลุ่มลูกโยนเสียง เร โดยมีทำนองเนื้อแท้ ๆ มาคั่นกลาง ดังนั้นหากเขียนผังแสดงท่วงทำนองของกลุ่มเสียงลูกโยนดังกล่าว อาจเขียนได้ดังนี้

ลูกโยนกลุ่มเสียง เร (เปิด) → เนื้อทำนองแท้ ๆ → ลูกโยนกลุ่มเสียง เร (สรุปปิด)

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 4

- ฟ - ม	- ร - ท	ล ท	- ร - ท
- ฟ - ม	- ร - ฟ	- ช	- ร - ฟ

- ฟ - ม	- ร - ท	ล ท	- ร - ท	- ม ร	- ร	- ม ร	- ร
- ฟ - ม	- ร - ฟ	- ช	- ร - ฟ	ล	- ท	ล	- ท

- ม ร	- ร	- ม ร	- ร	- ฟ - ม	- ร - -	ด	ร ม
ล	- ท	ล	- ท		- ล - -	ทล - ท	- ด

1. กลุ่มเสียงลูกโยน เสียง ที่
2. กลุ่มเสียงปัญญามูล (Penta - Centric) ร ม ฟ X ล ท X
3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนอง ยังคงดำเนินทำนองอยู่ในระดับเสียงที่ผ่านมคือ ดำเนินอยู่ในกลุ่มปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X ลักษณะของสำนวนก็เป็นลักษณะของการซ้ำสำนวนเดิม แต่โครงสร้างเสียงโดยส่วนใหญ่ คงตกอยู่ที่เสียง ที เป็นสำคัญ สังเกตตอนท้ายในบรรทัดที่ 3 พบว่ามีการนำหลุมเสียงคือเสียง โด (7th Degree) เข้ามาใช้ ซึ่งอาจเป็นข้อสังเกตได้ว่าเป็นการทำเพื่อต้องการจะปรับเปลี่ยนสำนวนหรือระดับเสียงที่จะเกิดต่อไป ซึ่งเมื่อพิจารณาต่อในกลุ่มเสียงถัดจากนี้พบว่า มีการเปลี่ยนลูกโยน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 5

ร ม	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	--ม ร	ม ม
-ด	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	ร	-ม

-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม
ล	ม	ล	ม	ล	ม	ล	ม

ร ม	-ม--	ร ม	-ม--	ร ม	-ม--	ร ม	-ม--
-ด	-ม--	-ด	-ม--	-ด	-ม--	-ด	-ม--

-ท	ท ล	ร ม	-ม--	-ท	ท ล	ร ม	-ม--
ล ช	ช ม	-ด	-ท--	ล ช	ช ม	-ด	-ท--

ร ม	-ม--	ร ม	-ม--
-ด	-ท--	-ด	-ท--

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

เสียง มี

2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta – Centric)

ช ล ท X ร ม X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองในบรรทัดที่ 1 นั้น เป็นลักษณะของสำนวนทำนองที่เริ่มคลี่คลาย นำเข้าสู่กลุ่มลูกโยนเสียงใหม่คือเสียง มี จากกลุ่มลูกโยนเสียงเดิมคือเสียง ที โดยสังเกตจากจังหวะหลัง ภายในบรรทัดที่ 1 ที่เริ่มเผยให้เห็นว่ากำลังจะเปลี่ยนไปดำเนินทำนองอยู่ในกลุ่มเสียงใหม่ ดังนั้น ลักษณะสำนวนทำนองในบรรทัดนี้จึงเปรียบได้กับสะพานที่เชื่อมไปยังกลุ่มลูกโยนเสียงใหม่

ร ม	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	--ม ร	ม ม
-ด	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	---ม	---ร	ร	-ม

บริเวณที่วงกลมไว้ เป็นที่สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินทำนองที่เริ่มเข้าสู่กลุ่มเสียงโยนเสียงใหม่

จากนั้นในบรรทัดที่ 2 จึงเป็นลักษณะการดำเนินทำนองในลักษณะของลูกโยน โดยยืนอยู่ในเสียง มี เพียงเสียงเดียว ซึ่งลักษณะการดำเนินทำนองดังกล่าวในบรรทัดที่ 2 ของกลุ่มเสียงลูกโยนเสียงนี้ จัดเป็นเอกลักษณ์สำคัญอันหนึ่งของเพลงดำเนินทำนองประเภทมีลูกโยน

ทำนองลูกโยนเสียง มี

- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม
ล	ม	ล	ม	ล	ม	ล	ม

เมื่อพ้นจากการสำนวนทำนองลูกโยนนี้แล้ว พบว่าประโยคอื่น ๆ ในบรรทัดที่ 3 - 5 ก็ยังคงดำเนินอยู่ในกลุ่มลูกโยนเสียง มี เช่นเดียวกัน สังเกตได้จากเสียงลูกตกที่อยู่ท้ายในแต่ละจังหวะยังคงเป็นเสียง มี ทุกจังหวะ และทุกสำนวนทำนองพบว่ามี การซ้ำทำนอง และดูประหนึ่งมีลักษณะของการลดสำนวนหรือการทอนสำนวนปรากฏอยู่ด้วย ซึ่งลักษณะของการลดสำนวนหรือการทอนสำนวนลงนั้นเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของเพลงจำพวกหน้าทับสองไม้ ซึ่งอาจนับเป็นเอกลักษณ์ร่วมกันของเพลงประเภทหน้าพาทย์ประเภทมีลูกโยนอย่างในเพลงกราวในนี้ได้เช่นกัน

ตัวอย่างการทอนสำนวนที่ปรากฏ

- ท	ท ล	ร ม	- ม --	- ท	ท ล	ร ม	- ม --
ล ช	ช ม	- ด	- ท --	ล ช	ช ม	- ด	- ท --

ร ม	- ม --	ร ม	- ม --
- ด	- ท --	- ด	- ท --

บริเวณที่วงกลมไว้เป็นสำนวนที่ถูกทอนเรียบร้อยแล้ว โดยสังเกตจากกระสวนทำนองด้านบนอันเป็นกระสวนทำนองต้นก่อนจะเป็นส่วนที่ทอน

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 6

- ม	ม ร - ม	- ล	ช ช - ล
- ร - ท	ล - ท	- ล - ช	ล

- ช --	ลท - ร	- ม - ร	- ท - ล	--- ล	--- ช	-- ล ช	ล ล
- ร --	ช ร	- ม - ร	- ท - ล	--- ล	--- ช	ช	- ล

- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
ร	ล	ร	ล	ร	ล	ร	ล

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

เสียง ลา

2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric)

ช ล ท X ร ม X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนอง เริ่มจากสำนวนที่เชื่อมมาจากกลุ่มลูกโยนเสียงที่แล้ว คือสำนวนในบรรทัดที่ 1 ก่อนจะเข้าสู่ลักษณะของการดำเนินทำนองในแบบลูกโยนจริง ๆ ในบรรทัดที่ 3 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าลูกโยนเสียง ลา นี้เป็นลูกโยนที่มีความยาวไม่มากกับลูกโยนอื่น ๆ ที่ผ่านมา เพราะเมื่อพิจารณาจากลักษณะการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนอื่น ๆ พบว่าหลังจากที่ดำเนินทำนองในลักษณะของการยิ้นเสียง (ดูลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นการยิ้นเสียงในบรรทัดที่ 3) มักจะตามด้วยการดำเนินทำนองอื่น ๆ แต่อยู่ในโครงสร้างเสียงลูกโยน แต่สำหรับกลุ่มลูกโยนเสียง ลา โยนนี้ เมื่อดำเนินทำนองที่เป็นการยิ้นเสียงแล้วก็ทำการเปลี่ยนเสียงลูกโยนเลย จึงอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มลูกโยนเสียง ลา นี้เป็นกลุ่มลูกโยนที่มีความยาวน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 7

ท ท	- ล - ท	- รี่ - ท	- ล - ฟ	- ท	ล ฟ	- ร	ม ฟ
- ท	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ด	ล ฟ	ม ร	- ล	- ร

ม ฟ	- ล - ท	- รี่ - ท	- ล - ฟ	--- ฟ	--- ม	-- ฟ ม	ฟ ฟ
- ร	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ฟ	--- ฟ	--- ม	ม	- ฟ

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ
ท	ฟ	ท	ฟ	ท	ฟ	ท	ฟ

- ท ล	- ล	- ท ล	- ล
ม	- ฟ	ม	- ฟ

1. กลุ่มเสียงลูกโยน ..... เสียง ฟา
2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric) ..... ร ม ฟ X ล ท X
3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

การดำเนินทำนองในบรรทัดที่ 1 เป็นลักษณะของสำนวนสะพานเชื่อม แต่เป็นลักษณะของสำนวนสะพานที่ดำเนินอยู่ในโครงสร้างเสียงของลูกโยนเสียง ฟา แล้ว โดยสังเกตจากลูกตกในแต่ละจังหวะที่ตกด้วยเสียง ฟา

ในบรรทัดที่ 2 จึงค่อยเริ่มเข้าสู่การดำเนินทำนองที่เป็นลูกโยน โดยเป็นประโยคที่คลี่คลายนำไปสู่การดำเนินทำนองแบบยีนเสียงในบรรทัดที่ 3 และดำเนินทำนองต่ออีก 1 จังหวะในบรรทัดที่ 4 ก่อนจะเปลี่ยนเสียงกลุ่มลูกโยนไปอีกครั้งในจังหวะต่อไป

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 8

- ท ล	- ล	- ท ล	- ล
ร	- ม	ร	- ม

- ช	- ฟ ฟ	- ฟ	- ม ม	- ช	- ฟ ฟ	- ฟ	- ม ม
ฟ ม	ฟ	ม ร	ม	ฟ ม	ฟ	ม ร	ม

- ม	- ม	- ฟ --	ฟ - ม	- ม	- ม	- ฟ --	ฟ - ม
- ท	- ร		ม ร	- ท	- ร		ม ร

- ฟ --	ฟ - ม	- ฟ --	ฟ - ม
	ม ร		ม ร

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

เสียง มี

2. กลุ่มเสียงปฏิจมูล (Penta – Centric)

ร ม ฟ X ล ท X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะของการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ พบว่าไม่มีการดำเนินทำนองในแบบการยิ้นเสียง ดังเช่นที่พบในกลุ่มลูกโยนเสียงก่อนนี้ ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นลักษณะของการซ้ำทำนองและการลดสำนวนทำนอง ไม่พบว่ามีการใช้สำนวนเชื่อมมาจากกลุ่มเสียงที่แล้วมา ในบรรทัดที่ 1 เป็นการเริ่มโยนในเสียง มี นี้เลย โดยสังเกตจากลูกตก และเมื่อพิจารณาจากการดำเนินทำนองของลูกโยนที่ 7 อันเป็นกลุ่มลูกโยนที่แล้ว พบว่าการดำเนินทำนองในกลุ่มลูกโยนเสียง มี นี้ทำการเปลี่ยนเสียงลูกโยนโดยทันที ไม่มีการซ้ำสำนวนสะพานเข้าเชื่อม

และเมื่อพิจารณาจากกลุ่มลูกโยนที่ผ่านมาพบว่า ลูกโยนเสียง มี นี้ได้ปรากฏมาแล้วครั้งหนึ่งในกลุ่มเสียงลูกโยนที่ 5 และในกลุ่มเสียงลูกโยนที่ 5 นั้น มีลักษณะของการดำเนินทำนองแบบยิ้นเสียงอย่างชัดเจน อันแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในสำนวนการดำเนินทำนองแบบมีลูกโยน ซึ่งในส่วนนี้ไม่ปรากฏพบว่ามี การดำเนินทำนองแบบยิ้นเสียง ซึ่งอนุมานได้ว่าผู้ประพันธ์คงประสงค์ให้มีการดำเนินทำนองที่แตกต่างกันออกไป แม้จะเป็นการโยนในกลุ่มเสียงเดียวกันก็ตาม อันก่อให้เกิดความหลากหลายในเรื่องของการดำเนินทำนอง

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 9

- ด	ร ม	- ล	ช ม
- ช	- ด	ช ม	ร ด

- ท	- ล	- ช - ช	--- ด	- ช - ด	- ร - ม	- ม - ม	- ร - ด
ล ช	- ช	ร	ด	- ร - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

--- ด	--- ท	-- ด ท	ด ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด
--- ด	--- ท	ท	- ด	ฟ	ด	ฟ	ด

- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ช - ล	ด ด	- ม - ร	ด ด
ฟ	ด	ฟ	ด	- ร - ม	- ด	- ม - ร	- ด

- ช - ล	ด ด	- ม - ร	ด ด	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	ด ด
- ร - ม	- ด	- ม - ร	- ด	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	- ด

- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	ด ด	- ม - ร	ด ด	- ม - ร	ด ด
- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	- ด	- ม - ร	- ด	- ม - ร	- ด

ร ด	ด ล	ล ช	ช ม	- ด	- ด	- ด	- ด - -
ล ช	ช ม	ม ร	ร ด	- ช	- ช	- ช	- ช - -

- ด	- ด	- ด	- ด - -	- ด	- ด - -	- ด	- ด - -
- ช	- ช	- ช	- ช - -	- ช	- ช - -	- ช	- ช - -

1. กลุ่มเสียงลูกโยน

เสียง โด

2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric)

ด ร ม X ล X

3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองในช่วงต้น ตั้งแต่บรรทัดที่ 1 - 2 เป็นลักษณะของสำนวนที่เชื่อมมาจากกลุ่มลูกโยนเสียงที่ผ่านมา ลักษณะของเสียงลูกตกโน้ตทั้ง 2 บรรทัดนี้เป็นเสียงเดียวกันกับกลุ่มเสียง

ลูกโยนคือเสียง โด แต่อย่างไรก็ตามทั้ง 2 บรรทัดนี้น่าจะเป็นลักษณะของสำนวนที่เป็นสะพานเชื่อมระดับเสียง ด้วยเมื่อพิจารณาในบรรทัดที่ 3 ที่จังหวะแรก ที่สำนวนพยายามคลี่คลายตัวเองเข้าสู่การดำเนินทำนองแบบยืนเสียง อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินทำนองแบบลูกโยน

--- ตั้	--- ท	-- ตั้ ท	ตั้ ตั้	ตั้ - ตั้	- ตั้ - ตั้	- ตั้ - ตั้	- ตั้ - ตั้
--- ด	--- ท	ท	- ด	ฟ	ด	ฟ	ด

บริเวณที่วงกลมไว้คือบริเวณที่สำนวนค่อยคลี่คลายเข้าสู่การดำเนินทำนองแบบยืนเสียง อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินทำนองแบบลูกโยน

ในบรรทัดที่ 4 - 6 เป็นลักษณะของการดำเนินทำนองแบบซ้ำทำนองและการทอนสำนวนทำนอง กล่าวคือ มีการซ้ำในทำนองเดิมและมีการลดสำนวนทำนองลง โดยทั้งการซ้ำและการทอนสำนวนทำนองเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากมีกระสวนทำนองนำก่อนและมีการทำซ้ำในกระสวนทำนองนั้น เมื่อทำซ้ำแล้ว จึงนำกระสวนทำนองต้นแบบนั้นมาทอนลดลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. กระสวนนำ ในบรรทัดที่ 4 จังหวะหลัง

- ช - ล	ตั้ ตั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้
- ร - ม	- ด	- ม - ร	- ด

2. มีการนำทำนองกระสวนต้นแบบนี้ทำซ้ำในบรรทัดที่ 5 จังหวะแรก

- ช - ล	ตั้ ตั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้
- ร - ม	- ด	- ม - ร	- ด

3. จากนั้นจึงนำกระสวนทำนองต้นแบบที่ทำซ้ำมาทอนลดรูป ในบรรทัดที่ 5 จังหวะหลังและในบรรทัดที่ 6

- มั้ - รั้	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้
- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	- ด

- มั้ - รั้	- ตั้ - รั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้	- มั้ - รั้	ตั้ ตั้
- ม - ร	- ด - ร	- ม - ร	- ด	- ม - ร	- ด	- ม - ร	- ด

ลักษณะการดำเนินทำนองในบรรทัดที่ 7 - 8 ยังคงเป็นเป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่อยู่ในโครงสร้างเสียงลูกโยนเสียง โด และมีข้อน่าสังเกตว่าลักษณะของสำนวนทำนองตลอดทั้งการดำเนินทำนอง เป็นลักษณะแบบเดียวกันกับกลุ่มลูกโยนที่ 1 รวมไปถึงเสียงของลูกโยนในโยนเสียงนี้ ก็เป็นเสียงเดียวกับลูกโยนในเสียงที่ 1 ทำให้อนุมานได้ว่า การกลุ่มเสียงโยนชุดนี้เป็นการย้อนกลับไปโยนอีกครั้งในเสียงตั้งต้น แต่ลักษณะการย้อนนั้นเมื่อพิจารณาดูพบว่า เป็นการย้อนกลับในทางเสียงที่สูงขึ้น จึงอาจอนุมานสรุปผลได้ว่า ลูกโยนเสียงนี้เป็นลูกโยนที่โยนกลับสู่เสียงเดิมในทางที่สูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 10

- ด	ร ม	- ม	ร ม - ร	ช ช	- ล - ท	- ช - ล	ท ท
- ช	- ด	ร ด	- ล	- ช	- ล - ท	- ช - ล	- ท

ช ช	ล ท - ล	- ช - ฟ	- ม - ร	- ร - ท	ล ล	ล ท	ด ร
- ช	ท - ล	- ช - ฟ	- ม - ร	- ช	ช - ร	- ช	ล ท

ร ม	ฟ ช	ล	ช ฟ	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร
- ด	ร ม	ฟ ช ฟ	ม ร	ช	ร	ช	ร

- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร
ช	ร	ช	ร

1. กลุ่มเสียงลูกโยน เสียง เร
2. กลุ่มเสียงปัญจมูล (Penta - Centric) ด ร ม X ช ล X
3. ลักษณะการดำเนินทำนอง

เมื่อพิจารณาจากลักษณะของการดำเนินทำนอง พบว่าในบรรทัดที่ 1-2 เป็นลักษณะของสำนวนสะพานเชื่อมเสียง และมีลักษณะของสำนวนลูกเท่าเสียง เร ก่อนจะเข้าสู่การดำเนินทำนองแบบยืนเสียงในบรรทัดที่ 3 - 4 อันถือเป็นเอกลักษณ์ของการดำเนินทำนองในแบบลูกโยน

กลุ่มลูกโยนเสียง เร นี้ได้ปรากฏใช้แล้วในกลุ่มโยนที่ 2 ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากกลุ่มลูกโยนที่ 9 คือกลุ่มลูกโยนเสียง โด และกลุ่มลูกโยนเสียงนี้ อาจสรุปได้ว่า กลุ่มลูกโยนทั้งกลุ่มที่ 9 และ 10 คือการย้อนกลับไปโยนในเสียงเดิมอันเป็นเสียงตั้งต้น โดยพิจารณาจากเสียงของกลุ่มลูกโยนและลักษณะของการดำเนินทำนองที่เหมือนกันทั้งคู่

สรุปผลจากการวิเคราะห์ทำนองหลัก

ทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น ซึ่งถือเป็นเพลงต้นแบบในการประพันธ์ทางเดี่ยว จะใช้เพลงกราวใน เมื่อทำการวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ 3 ประเด็นได้แก่ สังกีตลักษณะหรือรูปแบบ จังหวะ ระดับเสียงและเสียงลูกโยนที่ปรากฏ ได้ข้อสรุปดังนี้

1. สังกีตลักษณะหรือรูปแบบ

ทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น สามารถเขียนสังคีตลักษณะแทนกลุ่มเสียงลูกโยนต่าง ๆ และทำนองเนื้อแท้ ๆ ของเพลงได้ดังนี้

ABCB'DEFGEA'B'' /

2. จังหวะ

จังหวะของทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น ประกอบด้วยจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ ซึ่งในจังหวะฉิ่งนั้นใช้การบรรเลงแบบพิเศษคือการบรรเลงแบบตีเปิด ส่วนในจังหวะหน้าทับนั้นใช้สำหรับวัดความยาวของเพลง โดย 1 จังหวะหน้าทับประกอบด้วย 4 ท้องเพลง ดังนั้นความยาวของทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนี้ เมื่อนำหน้าทับเข้าตรวจวัด พบว่ามีความยาว 91 จังหวะหน้าทับ

3. ระดับเสียงและเสียงลูกโยนที่ปรากฏในเพลง

ระดับเสียงที่ปรากฏในทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนี้ ปรากฏพบการใช้อยู่ 3 ระดับเสียง คือ กลุ่มเสียงปัญญามูล ต ร ม X ช ล X กลุ่มเสียงปัญญามูล ช ล ท X ร ม X และกลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X โดยกลุ่มเสียงปัญญามูล ร ม ฟ X ล ท X เป็นกลุ่มเสียงที่ใช้มากที่สุด และในช่วงสุดท้ายของเพลงพบว่าการกลับไปบรรเลงอยู่ในระดับเสียงตั้งต้นคือ ต ร ม X ช ล X อีกครั้ง

กลุ่มเสียงลูกโยนที่พบในเพลงนั้น เมื่อทำการวิเคราะห์แล้วพบว่าทั้งหมด 6 กลุ่มเสียงคือกลุ่มเสียง โด เร ที มี ลา ฟา แต่ในการปรากฏลูกโยนนั้น บางเสียงมีการโยนซ้ำในเสียงเดิม ดังนั้นแม้จะมี 6 กลุ่มเสียง แต่ปรากฏพบว่าการโยนถึง 10 ครั้ง ภายใน 6 เสียง

4. ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลัก

จากการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น พบว่าลักษณะโดยทั่วไปของการดำเนินทำนองในทำนองหลักนั้น ประกอบด้วยทำนอง 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นลักษณะของการดำเนินทำนอง และส่วนที่เป็นลักษณะของลูกโยน โดยมีรายละเอียดในการอธิบายดังนี้

ส่วนที่เป็นลักษณะของการดำเนินทำนอง ในส่วนนี้แม้ว่าโดยเนื้อทำนองจะเป็นลักษณะของส่วนที่ใช้ในการดำเนินทำนอง แต่ก็มีส่วนที่ส่อเค้าของเพลงประเภทลูกโยน คือ มีอาการซ้ำสำนวนและทอนสำนวน ซึ่งอาการหรือลักษณะของสำนวนทั้ง 2 อย่างนี้ ล้วนเป็นลักษณะของเพลงประเภทมีลูกโยนทั้งคู่

ส่วนทำนองที่เป็นลักษณะของลูกโยน การดำเนินทำนองมีเอกลักษณ์อยู่ที่การขึ้นเสียงอยู่เพียงเสียงเดียว ซึ่งทำนองดังกล่าวนี้เองที่เมื่อนำไปทำเป็นทางเดี่ยว เป็นส่วนที่เปิดอิสระในการดำเนินทำนองอย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องของท่วงทำนอง และความสั้น - ยาว ของทำนอง

5. คุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำมาทำเป็นทางเดี่ยว

เพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนี้ เมื่อทำการวิเคราะห์ทั้งในส่วนจากรูปแบบหรือสังคีตลักษณะจังหวะ และระดับเสียงแล้ว พบว่าส่วนที่ทำการวิเคราะห์นั้นล้วนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำมาทำเป็นทางเดี่ยวทั้งสิ้น ดังจะได้อธิบายรายละเอียดดังนี้

5.1 คุณสมบัติในเรื่องสังคีตลักษณะ ทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้น มีรูปแบบหรือสังคีตลักษณะ โดยใช้เกณฑ์ในเรื่องความแตกต่างของกลุ่มเนื้อทำนองแท้ ๆ และกลุ่มลูกโยนต่าง ๆ มาพิจารณาในการกำหนดสังคีตลักษณะ ได้แตกต่างกันถึง 11 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีท่วงทำนองที่เปิดอิสระทางความคิด ในการประดิษฐ์ทางให้แปลกแตกต่างกันออกไปได้อย่างหลากหลาย ด้วยคุณสมบัติที่เปิดอิสระทางความคิดอย่างกว้างขวาง ตลอดทั้งมีความยาวมากถึง 11 กลุ่ม จึงทำให้เพลงกราวในถูกเลือกมาทำเป็นทางเดี่ยวเพื่อความสะดวกใช้เป็นเพลงวัดความรู้ความสามารถของทั้งผู้ประพันธ์และผู้บรรเลงได้อย่างดี

5.2 คุณสมบัติในเรื่องจังหวะ คุณสมบัติในเรื่องของจังหวะนี้ อยู่ในเรื่องของการเพิ่ม - ลด ท่วงทำนองในส่วนที่เป็นลูกโยน กล่าวคือทำนองหลักเพลงกราวในอัตราจังหวะสองชั้นนี้ มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์อยู่ตรงลูกโยน ที่นอกจากจะสามารถพลิกแพลงท่วงทำนองให้พิสดารแล้ว ยังเอื้อในเรื่องของความสั้น - ยาว ของจังหวะอีกด้วย เนื่องจากเป็นในส่วนที่เป็นลูกโยน ผู้ประพันธ์จะยืดขยายออกเป็นกี่จังหวะก็ได้ตามความเหมาะสมของท่วงทำนอง คุณสมบัติดังกล่าวจึงทำให้เพลงกราวในถูกคัดเลือกนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวให้กับทุกเครื่องมือ

5.3 คุณสมบัติในเรื่องระดับเสียง ในทำนองหลักเพลงกราวใน นอกจากจะมี ลูกลีโนที่ถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเพลงแล้ว ระดับเสียงของเพลงกราวใน ถือว่าเป็นคุณสมบัติที่เป็น เอกลักษณ์อันหนึ่งของเพลง เนื่องด้วยในแต่ละกลุ่มเสียงลูกลีโนนั้น จะมีกลุ่มเสียงที่เปลี่ยนแปลงไปจน ครบ 3 กลุ่มเสียง (ร ม ฟ X ล ท, ช ล ท X ร ม X และ ต ร ม X ช ล X) ทำให้มีการใช้เสียงต่าง ๆ ครบ 7 เสียงพอดี ด้วยคุณสมบัติที่มีการเปลี่ยนเสียงและใช้เสียงจนครบทั้ง 7 เสียงนี้เองเมื่อนำไป บรรเลงจะทำให้เครื่องดนตรีนั้น ๆ ใช้เสียงได้เต็มที่ครบทั้ง 7 เสียง คุณสมบัติดังกล่าวนี้ก็เป็นหนึ่งใน คุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำไปประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยว

ข้อสังเกตอีกประการที่ได้จากการวิเคราะห์ คือในการเปลี่ยนเสียงลูกลีโนมักกระทำห่างกันเป็นคู่ เสนาะ มีคู่ 3 และคู่ 4 ดังที่ปรากฏในกลุ่มลูกลีโนดังนี้

1. กลุ่มลูกลีโนที่ 3 (โยนเสียง เร) และกลุ่มลูกลีโนที่ 4 (โยนเสียง ที) เปลี่ยนระดับเสียง ห่างเป็นคู่ 3
2. กลุ่มลูกลีโนที่ 4 (โยนเสียง ที) และกลุ่มลูกลีโนที่ 5 (โยนเสียง มี) เปลี่ยนระดับเสียง ห่างเป็นคู่ 4
3. กลุ่มลูกลีโนที่ 5 (โยนเสียง มี) และกลุ่มลูกลีโนที่ 6 (โยนเสียง ลา) เปลี่ยนระดับเสียง ห่างเป็นคู่ 4
4. กลุ่มลูกลีโนที่ 6 (โยนเสียง ลา) และกลุ่มลูกลีโนที่ 7 (โยนเสียง ฟา) เปลี่ยนระดับเสียง ห่างเป็นคู่ 3

ส่วนในกลุ่มลูกลีโนที่ 1 และ 2 กลุ่มลูกลีโนที่ 7 และ 8 กลุ่มลูกลีโนที่ 9 และ 10 นั้น พบว่า การเปลี่ยนระดับเสียงเปลี่ยนห่างเป็นคู่ 2 ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมจะพบว่าเพลงกราวใน อัตราร จังหวะสองชั้นนั้น ประพันธ์ขึ้นโดยยึดขนบในการประพันธ์อย่างเคร่งครัด กล่าวคือเมื่อประสงค์จะ เปลี่ยนระดับเสียงก็เลือกที่จะเปลี่ยนเป็นคู่เสนาะอันมีคู่ 3 และคู่ 4 เป็นต้น ส่วนทำนองของกลุ่มลูกลีโน ที่มีได้เปลี่ยนเป็นคู่เสนาะนั้นมีเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มลูกลีโนที่เปลี่ยนเสียงเป็นคู่เสนาะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังแสดงการบรรเลงกลุ่มลูกโยนและเนื้อทำนองแท้ ๆ
ในทำนองหลักเพลงกราวใน อัตราร้อยสองชั้น

